

Οι δημοφιλέστερες συζητήσεις στις μέρες μας είναι δύο: με ποιες πηγές ενέργειας θα βγάλουμε τον χειμώνα και πόσο πιο ψηλά θα φτάσει η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και της ενέργειας γενικά. Προφανώς, η δεύτερη είναι άρρηκτα δεμένη με την πρώτη. Όσο παρακολουθώ αυτόν τον δημόσιο διάλογο, μου έρχεται αβίαστα στο μυαλό το τραγούδι του Σαββόπουλου: «Τον χειμώνα ετούτο άμα τον πηδήσαμε, γι' άλλα δέκα χρόνια άιντε καθαρίσαμε».

Έχω τραγουδήσει δεκάδες φορές αυτό το τραγούδι και δεν φανταζόμουν ποτέ πως θα ερχόταν μια μέρα που θα διαφωνούσα. Και γιατί; Επειδή με τον καρβουνιάρικο τρόπο με τον οποίο θα λύσουμε το ενεργειακό πρόβλημα φέτος τον χειμώνα όχι μόνο δεν θα καθαρίσουμε για άλλα δέκα χρόνια, αλλά θα έχουμε υποθηκεύσει και τα επόμενα δέκα, είκοσι και βάλει χρόνια. Ειλικρινά, δεν μπορώ να μπω στη λογική να μετράω ανθρακικές πηγές ως σανίδες σωτηρίας. Δεν μπορώ να χαιρόμαι που θα λειτουργούν ξανά λιγνιτικές μονάδες ή που το LNG έγινε αντικείμενο ειδωλολατρίας ή που κυνηγάμε συμφωνίες με πετρελαιοπαραγωγές χώρες. Δεν μπορώ να ακούω μεγάλες πετρελαϊκές να αντιμετωπίζονται σαν το αμερικανικό ιππικό. Αυτοί που μας οδήγησαν στο χείλος της κλιματικής κατάρρευσης (όπου παραμένουμε και γλιστράμε όλο και πιο κοντά) είναι ξαφνικά οι σωτήρες μας;

Κοντόφθαλμη αντιμετώπιση και αδιαφορία

Κάτι είναι σίγουρα σάπιο στο βασίλειο της Δανιμαρκίας. Κι αυτό γιατί, όσο και αν οι λύσεις είναι πυροσβεστικές, όσο και αν είναι οι μοναδικές διαθέσιμες λύσεις αυτή τη χρονική στιγμή, δεν παύουν να είναι πολύ κακές κλιματικά λύσεις. Δεν βρισκόμαστε σε αυτή την

ΜΟΝΟΣ ΣΤΟΧΟΣ Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Χρειάζεται οργανωμένο σχέδιο για απομάκρυνση από τα ορυκτά καύσιμα – Τα δεινά μας δεν οφείλονται στην εισβολή στην Ουκρανία

του Γιάννη Τσιπουρίδη*

τραγική κατάσταση, με τα πόδια στον κλιματικό γκρεμό και την πλάτη στον ενεργειακό τοίχο, να επιλέγουμε από ένα καλάθι που έχει μόνο ανθρακικά προϊόντα, εξαιτίας της εισβολής στην Ουκρανία. Φυσικά όχι.

Η κοντόφθαλμη αντιμετώπιση του ενεργειακού και η κάκιση διαχείριση δεκαετιών, εδρασμένη στην αδιαφορία για έννοιες όπως «ενεργειακή ανεξαρτησία από ακριβά, ρυπογόνα, εισαγόμενα καύσιμα», η αδιαφορία για την επερχόμενη κλιματική κρίση και ο παραγκωνισμός των μόνων πηγών ενέργειας που δίνουν ενεργειακή ανεξαρτησία, είναι φιλικές προς το περιβάλλον και συμβάλλουν στην

αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής είναι οι βασικοί λόγοι που είμαστε με την πλάτη στον τοίχο. Η παρούσα κρίση μεγιστοποιείται σε αυτό το περιβάλλον που δημιουργήθηκε στο παρελθόν.

Μια οποιαδήποτε ενεργειακή λύση δεν είναι ένα καπέλο παραλίας που αγοράζουμε την τελευταία στιγμή για να μας προστατέψει προσωρινά από τον ήλιο. Όλα τα μεγάλα ενεργειακά έργα κοστίζουν σε χρόνο και χρήμα και εντάσσονται σε μια ενεργειακή πολιτική δεκαετιών, επειδή χρειάζονται σημαντικό χρόνο σχεδιασμού, μελέτης και κατασκευής και φυσικά λειτουργίας για να αποσβεστεί η επένδυση.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΟΥΜΕ ΑΜΕΣΑ ΕΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΠΕ, ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Εμείς (και όταν λέω εμείς αναφέρομαι ουσιαστικά σε όλη την υφήλιο) τι κάνουμε στην τρέχουσα κλιματική και ενεργειακή κρίση; Με κριτήριο την άμεση λύση στην επιδεινούμενη ενεργειακή κρίση, διαλέγουμε μόνο ανθρακικές λύσεις, γιατί μόνο αυτές είναι άμεσα διαθέσιμες για χρήση, μια και η πορεία μας ως εδώ δεν δημιούργησε άλλες διεξόδους. Από την άλλη, με κριτήριο την καλύπτουσα κλιματική κρίση (θεωρώ δεδομένο ότι συμφωνούμε πως ζούμε στην εποχή της καλύπτουσας κλιματικής κρίσης), οι ενεργειακές μας επιλογές απαγορεύεται να είναι ανθρακικές. Επομένως, η λύση που ήδη έχουμε επιλέξει να δώσουμε στην ενεργειακή κρίση όχι μόνο υπονομεύει τις προσπάθειες αναχαίτισης της κλιματικής αλλαγής, αλλά, αφού σημαίνει αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την ανατροφοδοτεί με απρόβλεπτες συνέπειες.

Οι κρίσεις επανέρχονται

Και δεν τελειώνουν εδώ τα άσχημα νέα. Αν, λέω αν, σε μερικά χρόνια δούμε το φως το αληθινό

και στραφούμε σε ενεργειακές λύσεις που αντιμετωπίζουν την κλιματική κρίση, τότε τουλάχιστον όλα τα νέα έργα ορυκτών καυσίμων θα γίνουν stranded assets (λανθάνοντα περιουσιακά στοιχεία), δηλαδή έργα απαξιωμένα. Ποιος θα πληρώσει το μάρμαρο; Ούτε να το σκέφτομαι δεν θέλω.

Και ποιο είναι το διά ταύτα; Πρώτα να ξεκαθαρίσουμε μερικές έννοιες: ενεργειακή ανεξαρτησία δεν σημαίνει να φύγουμε από τον ζυγό της Ρωσίας και να μπούμε στον ζυγό του LNG και των χωρών που το παράγουν. Η ενεργειακή ανεξαρτησία έρχεται με χρήση γηγενών, ντόπιων, δικών μας καθαρών πηγών ενέργειας. Κι αυτό αφήνει έξω τον λιγνίτη, όσο κι αν πήρε επάνω του την ανάπτυξη της χώρας για πολλές δεκαετίες, καθώς και τους υδρογονάνθρακες που υπάρχουν στο Αιγαίο. Η ενεργειακή ανεξαρτησία πρέπει να είναι κλιματικά συμβατή.

Επειδή οι κρίσεις έχουν την κακή συνήθεια να επανέρχονται, πρέπει να δώσουμε μια μόνιμη και κλιματικά ασφαλή λύση. Πρέπει να υιοθετήσουμε άμεσα, σαν να

μην υπήρχε αύριο, ένα ενεργειακό πρόγραμμα ανάπτυξης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Εξοικονόμησης Ενέργειας και Ενεργειακής Απόδοσης, σε συνδυασμό με ουσιαστικά έργα Αποθήκευσης Ενέργειας, καθώς και με υιοθέτηση των αναγκαίων τεχνολογικά διαθέσιμων προσαρμογών στους τομείς μεταφορών, ψύξης και θέρμανσης, που θα έβαζε ένα οριστικό τέλος στην εξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα. Ίσως όχι αύριο, αλλά σίγουρα μεθαύριο, γι' αυτό ας μην το αναβάλλουμε άλλο και ας ξεκινήσουμε σήμερα. Γιατί αν δεν το είχαμε αναβάλει τόσα χρόνια, σήμερα θα είχαμε άλλες δυνατότητες...

Ξέρω ότι σε κάποιους ακούγεται απίθανο και εξωπραγματικό, «ανέφικτο». Έτσι είναι όμως οι εξαρτήσεις. Είναι δύσκολη η απεξάρτηση, αλλά αναγκαία και σωτήρια. Μόνο με άμεση απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα θα καθαρίσουμε όχι για άλλα δέκα χρόνια, αλλά για χιλιετίες. ■

* Συμβούλου Μηχανικού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Διευθυντή RECCReC, Μομπάσα, Κένυα